

ਰਿਵੀਜ਼ਨਲ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ, ਜੇ.ਅੱਗੇ

ਬੰਸੀ ਲਾਲ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਮੁਲਾਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਜਵਾਬਦੇਹ

1961 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 1357

ਪੰਜਾਬ ਗਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ , 1952 (1953 ਦਾ IV) ਧਾਰਾ 21 ,22 ,23 ਅਤੇ 41 - ਧਾਰਾ 21 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ - ਕੀ ਅਪਰਾਧਿਕ - ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੰਚਾਇਤ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ - ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ,1952 ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਧਾਰਾ 21 ਅਧੀਨ ਕੀਤੀਆਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਲਈ ਧਾਰਾ 23 ਅਧੀਨ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਸੂਲਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਪੰਚਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 438,ਸੀ.ਆਰ. ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਤ ਰਾਮ ਗਰਗ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਅੰਬਾਲਾ, ਦੁਆਰਾ ਸ਼੍ਰੀ ਵੀ.ਕੇ. ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਅੰਬਾਲਾ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਮਿਤੀ 10 ਅਕਤੂਬਰ, 1961 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਨੰਬਰ ਪੀ/199 ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਤੀ 27 ਫਰਵਰੀ 1961 ਨੂੰ ਮਾਮਲਾ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਸੋਹਾਣਾ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਆਰ ਐਨ ਮਿੱਤਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਐਸ ਕੇ ਜੈਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਆਰਡਰ-

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ, ਜੇ.- ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ,1952,ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ

ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਸੋਧੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪੰਚਾਇਤ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਪੰਚਾਇਤ?

ਮੁਲਾਣਾ ਦੀ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਤਹਿਤ ਵੀਰ ਭਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਸ੍ਰੀ ਬੰਸੀ ਲਾਲ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਾਲੇ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਚਬੂਤਰੇ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 21 ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਬਜ਼ੇ ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਤੇ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 25 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰ ਦਿਨ ਲਈ ਇੱਕ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਆਵਰਤੀ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, 500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੁਲਾਣਾ ਦੀ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਜਤਾਉਂਦਿਆਂ ਸਰਪੰਚ ਸ੍ਰੀ ਬੰਸੀ ਲਾਲ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਿਸ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41, ਜੋ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ "ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਖੁਦ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੰਚਾਇਤ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਵੀਰ ਭਾਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕੇਸ ਸੋਹਾਣਾ ਦੀ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ 27 ਫਰਵਰੀ 1961 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਨੇ ਇਸ ਕੋਰਸ ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਬੰਸੀ ਲਾਲ ਦੁਆਰਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਸਨ

ਕਿਉਂਕਿ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਇੱਕ "ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ" ਬਣਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 41 ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 54 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਜਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ, ਭਾਵੇਂ ਦੀਵਾਨੀ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਪੰਚਾਇਤ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਫਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੀਵਾਨੀ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਜੱਜ ਜਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੰਸੀ ਲਾਲ ਨੇ ਛਾਉਣੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਅੰਬਾਲਾ ਦੇ 27 ਫਰਵਰੀ, 1961 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਮੁਲਾਣਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਜੋਂ ਖੁਦ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 21 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੋਹਾਣਾ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਜਿਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਈ ਸੀ, ਨੇ 19 ਸਤੰਬਰ, 1961 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 25 ਸਤੰਬਰ, 1961 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ 27 ਫਰਵਰੀ, 1961 ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 21 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸੋਧੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਣਬ ਕੁਮਾਰ ਮਿੱਤਰਾ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ

ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਧੀਨ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਾਂ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਫੀ ਨਿਆਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਅਰਥ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੰਚਾਇਤ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਸਥਿਤੀ ਬਣ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਤਬਾਦਲੇ ਦਾ ਆਧਾਰ ਮੁੱਢਲੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਸਹੀ ਹੋਵੇ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਬਜ਼ਾ ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਤੋਂ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ ਜਿਸਦਾ ਸਰਪੰਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਣਬ ਕੁਮਾਰ ਮਿੱਤਰਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਵੀ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ "ਅਪਰਾਧਿਕ" ਨਹੀਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਰਣਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 22, ਜੋ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਾ 21 ਅਤੇ 22 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ "ਪੱਚੀ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਲੰਘਣਾ ਲਗਾਤਾਰ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰ ਦਿਨ ਲਈ ਇੱਕ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਰੀ ਹੈ," ਆਵਰਤੀ ਜੁਰਮਾਨਾ 500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 21 ਅਤੇ 22 ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਅਵੱਗਿਆ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਤੀਜੇ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਦੰਡਕਾਰੀ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਲਮੰਡ ਦੇ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ (11 ਵੇਂ ਸੰਸਕਰਣ) ਵਿੱਚ ਪੰਨਾ 110 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, "ਦੀਵਾਨੀ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਐਕਟ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ..... ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਜੇਕਰ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਈ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਲਈ ਰਾਹਤ ਮੰਗਣ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮੰਗਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਲਤ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹੋਵੇ ਦੀਵਾਨੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਵੇਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼, ਜਿਲਦ 10, ਪੰਨਾ 464 ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਜ਼ਾ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਸੱਦਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਪੰਚਾਇਤ ਧਾਰਾ 21 ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਸੂਲਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿੱਚ "ਅਪਰਾਧਿਕ" ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਨੀਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਕੇਸ ਭਾਵੇਂ ਦੀਵਾਨੀ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਿਸੇ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਗਰੇਵਰ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ 27 ਅਕਤੂਬਰ, 1960 ਨੂੰ ਮੁਖ ਕਾਮ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਮੁਲਾਣਾ (ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 1074 ਆਫ਼ 1959) ਦੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ।

ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਬਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਜੀਵ ਮਿਤਲ (ਅਨੁਵਾਦਕ)